

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД
№ ~~1809~~ ~~1806~~ ~~17~~ ~~13~~ 2017 г.

На основание чл. 10, ал. 1 и ал. 3, т. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, § 74 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение (обн. ДВ, бр. 59 от 2016 г.), при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс за осигуряване на документация за придобиване на професионална квалификация в системата на професионалното образование и обучение и във връзка с разработване на типови учебни планове за професионално обучение на учениците и на учебни планове за професионално обучение на лицата, навършили 16 години

УТВЪРЖДАВАМ

Рамкови програми Б за начално и продължаващо професионално обучение с придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация съгласно приложението.

Рамковите програми Б се прилагат за учениците, които постъпват за професионално обучение в VIII клас през учебната 2017-2018 година, учебната 2018-2019 година, учебната 2019-2020 година и учебната 2020-2021 година, а за лица, навършили 16 години, когато са приети за обучение след утвърждаването и публикуването на програмите на интернет страницата на Министерството.

/п/

/п/

ПРОФ. НИКОЛАЙ ДЕНКОВ

Министър на образованието и науката

РАМКОВИ ПРОГРАМИ Б

ЗА НАЧАЛНО И ПРОДЪЛЖАВАЩО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

**С ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА ИЛИ ТРЕТА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

Утвърдена със Заповед № РД09-1806/17.03.2017 г.

София, 2017 г.

Раздел първи

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ

Рамкови програми Б за начално и продължаващо професионално обучение с придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация са разработени на основание чл. 13б, ал. 1 във връзка с, чл. 10, ал. 3, т. 2, чл. 11, т. 2 и чл. 12, т. 2 от Закона за професионалното образование и обучение.

2. ЦЕЛ НА РАМКОВИТЕ ПРОГРАМИ

Целта на рамковите програми Б е да регламентират придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация за ученици и лица, навършили 16 години в съответствие със:

- Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО);
- Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО);
- Държавния образователен стандарт (ДОС) за учебния план;
- Националната квалификационна рамка (НКР).

3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА РАМКОВИТЕ ПРОГРАМИ

Рамковите програми Б определят възрастта, входящото минимално образователно и квалификационно равнище на кандидатите, както и съдържанието и продължителността на професионалното обучение.

Рамковите програми Б са разработени в зависимост от формите на обучение, спецификата на професионалното обучение и съдържат общия брой часове за придобиване на видовете професионална подготовка за целия период на обучение.

Рамковите програми Б са предназначени за разработване на:

- типови учебни планове по специалност от професия за придобиване на втора степен на професионална квалификация (СПК) в училищното професионално обучение;
- учебни планове по специалност от професия за придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация в професионалното обучение на лица, навършили 16 години.

Раздел втори

РАМКОВИ ПРОГРАМИ Б ЗА УЧЕНИЦИ

1. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ, ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО

1.1. Изискване за минимална възраст

Минималната възраст на кандидата в годината на кандидатстването е 13 г.

1.2. Изисквания за входящо минимално образователно и квалификационно равнище, форми на обучение и продължителност на обучението

Варианти на рамкови програми Б		Входящо минимално образователно равнище	Входящо минимално квалификационно равнище	Форма на обучение	Продължителност на обучението
Б1	за начално професионално обучение с придобиване на втора СПК с интензивно изучаване на чужд език	завършено основно образование	-	дневна	4 г.
Б2	за начално професионално обучение с придобиване на втора СПК с разширено изучаване на чужд език	завършено основно образование	-	дневна	4 г.
Б3	за начално професионално обучение с придобиване на втора СПК без интензивно и без разширено изучаване на чужд език	завършено основно образование	-	дневна	4 г.
Б4	за начално професионално обучение с придобиване на втора СПК с интензивно изучаване на чужд език	завършено основно образование	-	обучение чрез работа (дуална система на обучение)	4 г.
Б5	за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация с разширено изучаване на чужд език	завършено основно образование	-	обучение чрез работа (дуална система на обучение)	4 г.
Б6	за начално професионално обучение с придобиване на втора СПК без интензивно и без разширено изучаване на чужд	завършено основно образование	-	обучение чрез работа (дуална система на	4 г.

	език			обучение)	
Б7	за начално професионално обучение с придобиване на втора СПК без интензивно и без разширено изучаване на чужд език	завършено основно образование	-	вечерна	4 г.
Б8	за начално професионално обучение с придобиване на втора СПК без интензивно и без разширено изучаване на чужд език	завършено основно образование	-	задочна	4 г.
Б9	за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора СПК за ученици по допълнителен държавен план-прием	завършен първи гимназиален етап	първа степен на професионална квалификация по съответната специалност от професия, определена в типовия учебен план	дневна	1 г.
Б10	за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора СПК за ученици по допълнителен държавен план-прием	завършен първи гимназиален етап		вечерна	1 г.
Б11	за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора СПК за ученици по допълнителен държавен план-прием	завършен първи гимназиален етап		задочна	1 г.
Б12	за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора СПК за ученици по допълнителен държавен план-прием	завършен първи гимназиален етап		обучение чрез работа (дуална система на обучение)	1 г.

2. СТРУКТУРА НА ТИПОВИЯ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА УЧЕНИЦИ

2.1. Общи положения

2.1.1. Типовите учебни планове по специалност от професия се разработват въз основа на рамковия учебен план по чл. 91, ал. 2 от ЗПУО и съответния вариант на рамковите програми Б в съответствие с ДОС за придобиване на квалификация по професии за придобиване на втора СПК от Списъка на професиите за професионално образование и обучение и се утвърждават от министъра на образованието и науката след съгласуване по компетентност съгласно чл. 93, ал. 1 от ЗПУО.

2.1.2. Учебните часове, предвидени за практическо обучение, са не по-малко от 60 на сто от общия брой часове за изучаване на учебните предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.

2.2. Съдържание на типовите учебни планове по специалност от професия:

- Код и наименование на професионалното направление;
- Код и наименование на професията;
- Код и наименование на специалността;
- Степен на професионална квалификация;
- Ниво по национална квалификационна рамка;
- Форма на обучение;
- Входящо минимално образователно и квалификационно равнище;
- Продължителност на обучение;
- Организационна форма на обучение;
- Годишен брой задължителни учебни часове по общообразователна подготовка и по обща професионална подготовка по класове и етапи на средната степен;
- Годишен брой избираеми учебни часове, разпределени по учебни предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка по класове и етапи на средната степен;
- Годишен брой избираеми учебни часове за разширена професионална подготовка по класове и етапи на средната степен;
- Годишен брой избираеми учебни часове за разширена подготовка по класове и етапи на средната степен;
- Годишен брой факултативни учебни часове за допълнителна подготовка по класове и етапи на средната степен;
- Начин на завършване и удостоверяване на професионалното обучение;
- Пояснителни бележки (специфични характеристики на организацията на обучението, възможностите за продължаващо професионалното обучение и/или придобиване на професионално образование).

2.3. Структура на типовия учебен план по специалност от професия:

Раздел А - задължителни учебни часове

- I. Общобразователна подготовка
- II. Обща професионална подготовка

Раздел Б – избираеми учебни часове

- III. Отраслова професионална подготовка
- IV. Специфична професионална подготовка
- V. Разширена професионална подготовка
- VI. Разширена подготовка

Раздел В – факултативни учебни часове

- VII. Допълнителна подготовка

В раздел Б на типовия учебен план професионалната подготовка включва теория и практика на професията. Общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка. В зависимост от спецификата на всяка специалност от професия учебните часове за практика на професията се разпределят за:

- Учебна практика;
- Производствена практика;
- Практическо обучение в реална работна среда за обучение чрез работа (дуална система на обучение).

2.4. Учебен план за лица, лишени от свобода

За учениците в училищата в местата за лишаване от свобода се организира професионално обучение за придобиване на втора СПК – в първи и втори гимназиален етап на средното образование.

3. РАМКИ НА ТИПОВИ УЧЕБНИ ПЛАНОВЕ ЗА ВАРИАНТИ НА РАМКОВИ ПРОГРАМИ Б

3.1. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б 1 - за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация с интензивно изучаване на чужд език – дневна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	1080	1098	954		3132	360		3492
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90	72		162
	Общо за раздел А	1116	1116	990		3222	432		3654
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка	36	36	162		234	648		882
IV.	Специфична професионална подготовка								
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64	64	128	
V.	Разширена професионална подготовка						72		72
	Общо за раздел Б	36	36	162	64	298	720	64	1082
	Общо за раздел А + раздел Б	1152	1152	1152	64	3520	1152	64	4736
Раздел В – факултативни учебни часове									
VI.	Допълнителна подготовка	144	144	144		432	144		576
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1296	1296	1296	64	3952	1296	64	5312

3.2. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б2 - за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация с разширено изучаване на чужд език – дневна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап				II гимназиален етап		Общо		
		Класове			Общо	Класове				
		VIII	IX	X	VIII – X	XI				
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2		
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Раздел А - задължителни учебни часове										
I.	Общообразователна подготовка	1116	918	954			2988	360		3348
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36			90	72		162
	Общо за раздел А	1152	936	990			3078	432		3510
Раздел Б - избираеми учебни часове										
III.	Отраслова професионална подготовка									
IV.	Специфична професионална подготовка		162	72			234	648		882
1.	теория на професията									
2.	практика на професията									
2.1.	• учебна практика									
2.2.	• производствена практика				64		64		64	128
V.	Разширена професионална подготовка		54	90			144	72		216
	Общо за раздел Б		216	162	64		442	720	64	1226
	Общо за раздел А + раздел Б	1152	1152	1152	64		3520	1152	64	4736
Раздел В – факултативни учебни часове										
VI.	Допълнителна подготовка	144	144	144			432	144		576
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1296	1296	1296	64		3952	1296	64	5312

3.3. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б3 - за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация без интензивно и без разширено изучаване на чужд език – дневна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	828	774	954		2556	360		2916
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90	72		162
	Общо за раздел А	864	792	990		2646	432		3078
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка								
IV.	Специфична професионална подготовка	36	72	126		234	648		882
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64		64	128
V.	Разширена професионална подготовка	252	288	36		576	72		648
	Общо за раздел Б	288	360	162	64	874	720	64	1658
	Общо за раздел А + раздел Б	1152	1152	1152	64	3520	1152	64	4736
Раздел В – факултативни учебни часове									
VI.	Допълнителна подготовка	144	144	144		432	144		576
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1296	1296	1296	64	3952	1296	64	5312

3.4. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б4 - начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация с интензивно изучаване на чужд език – обучение чрез работа (дуална система на обучение)

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо	
		Класове				Общо	Класове			
		VIII	IX	X		VIII – X	XI			
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	4		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>		
Раздел А - задължителни учебни часове										
I.	Общообразователна подготовка	1080	1098	954			3132	288		3420
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36			90	72		162
	Общо за раздел А	1116	1116	990			3222	360		3582
Раздел Б - избираеми учебни часове										
III.	Отраслова професионална подготовка	36	36	162			234	324		558
IV.	Специфична професионална подготовка									
1.	теория на професията									
2.	практика на професията									
2.1.	• учебна практика									
2.2.	• производствена практика				64	64			64	
2.3.	• практическо обучение в реална работна среда							504	140	644
V.	Разширена професионална подготовка		36	72			108	72		180
	Общо за раздел Б	36	72	234	64		406	900	140	1446
	Общо за раздел А + раздел Б	1152	1188	1224	64		3628	1260	140	5028
Раздел В – факултативни учебни часове										
VI.	Допълнителна подготовка	144	144	144			432	144		576
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1296	1332	1368	64		4060	1404	140	5604

3.5. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б5 – за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация с разширено изучаване на чужд език – обучение чрез работа (дуална система на обучение)

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	4	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	1116	918	954		2988	288		3276
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90	72		162
	Общо за раздел А	1152	936	990		3078	360		3438
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка								
IV.	Специфична професионална подготовка		72	162		234	324		558
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64			64
2.3.	• практическо обучение в реална работна среда						504	140	644
V.	Разширена професионална подготовка		180	72		252	72		324
	Общо за раздел Б		252	234	64	550	900	140	1590
	Общо за раздел А + раздел Б	1152	1188	1224	64	3628	1260	140	5028
Раздел В – факултативни учебни часове									
VI.	Допълнителна подготовка	144	144	144		432	144		576
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1296	1332	1368	64	4060	1404	140	5604

3.6. РАМКИ НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б6 - за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация без интензивно и без разширено изучаване на чужд език – обучение чрез работа (дуална система на обучение)

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо	
		Класове				Общо	Класове			
		VIII	IX	X		VIII – X	XI			
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	4		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>		
Раздел А - задължителни учебни часове										
I.	Общообразователна подготовка	828	774	954			2556	288	2844	
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36			90	72	162	
	Общо за раздел А	864	792	990			2646	360	3006	
Раздел Б - избираеми учебни часове										
III.	Отраслова професионална подготовка	36	36	162			234	324	558	
IV.	Специфична професионална подготовка									
1.	теория на професията									
2.	практика на професията									
2.1.	• учебна практика									
2.2.	• производствена практика				64	64			64	
2.3.	• практическо обучение в реална работна среда							504	140	644
V.	Разширена професионална подготовка	252	360	72			684	72	756	
	Общо за раздел Б	288	396	234	64		982	900	140	2022
	Общо за раздел А + раздел Б	1152	1188	1224	64		3628	1260	140	5028
Раздел В – факултативни учебни часове										
VI.	Допълнителна подготовка	144	144	144			432	144	576	
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1296	1332	1368	64		4060	1404	140	5604

3.7. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б7 – за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация без интензивно и без разширено изучаване на чужд език - вечерна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
	2	3	4	5	6	7	8	9	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	720	594	774		2088	288		2376
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90			90
	Общо за раздел А	756	612	810		2178	288		2466
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка	36	108	90		234	576		882
IV.	Специфична професионална подготовка								
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64		64	128
V.	Разширена професионална подготовка		72			72	36		108
	Общо за раздел Б	36	180	90	64	370	612	64	1046
	Общо за раздел А + раздел Б	792	792	900	64	2548	900	64	3512

1.6.8. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б8 - за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация без интензивно и без разширено изучаване на чужд език - задочна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	9	9	9	2		9	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	190	195	190		575	105		680
II.	Обща професионална подготовка	20	15	20		55			55
	Общо за раздел А	210	210	210		630	105		735
III.	Отраслова професионална подготовка	78	78	78		234	160		394
IV.	Специфична професионална подготовка								
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64		64	128
V.	Разширена професионална подготовка						23		23
	Общо за раздел Б	78	78	78	64	298	183	64	545
	Общо за раздел А + раздел Б	288	288	288	64	928	288	64	1280

3.9. РАМКИ НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б9 - за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация за ученици по допълнителен държавен план-прием - дневна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	II гимназиален етап		
		Клас		Общо
		XI		
	Учебни седмици	36	2	
1	2	4	5	6
Раздел А - задължителни учебни часове				
I.	Общообразователна подготовка	360		360
II.	Обща професионална подготовка	72		72
	Общо за раздел А	432		432
Раздел Б - избираеми учебни часове				
III.	Отраслова професионална подготовка	648		648
IV.	Специфична професионална подготовка			
1.	теория на професията			
2.	практика на професията			
2.1.	• учебна практика			
2.2.	• производствена практика		64	64
V.	Разширена професионална подготовка	72		72
	Общо за раздел Б	720	64	784
	Общо за раздел А + раздел Б	1152	64	1216
Раздел В – факултативни учебни часове				
VI.	Допълнителна подготовка	144		144
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1296	64	1360

3.10. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б10 - за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация за ученици по допълнителен държавен план-прием - вечерна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	II гимназиален етап		
		Клас		Общо
		XI		
	Учебни седмици	36	2	
1	2	3	4	5
Раздел А - задължителни учебни часове				
I.	Общообразователна подготовка	288		288
	Общо за раздел А	288		288
Раздел Б - избираеми учебни часове				
II.	Отраслова професионална подготовка	576		576
III.	Специфична професионална подготовка			
1.	теория на професията			
2.	практика на професията			
2.1.	• учебна практика			
2.2.	• производствена практика		64	64
IV.	Разширена подготовка	36		36
	Общо за раздел Б	612	64	676
	Общо за раздел А + раздел Б	900	64	964

3.11. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б11 - за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация за ученици по допълнителен държавен план-прием - задочна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	II гимназиален етап		
		Клас		Общо
		XI		
	Учебни седмици	9	2	
1	2	3	4	5
Раздел А - задължителни учебни часове				
I.	Общообразователна подготовка	105		105
	Общо за раздел А	105		105
Раздел Б - избираеми учебни часове				
II.	Отраслова професионална подготовка	160		160
III.	Специфична професионална подготовка			
1.	теория на професията			
2.	практика на професията			
2.1.	• учебна практика			
2.2.	• производствена практика		64	64
IV.	Разширена подготовка	23		23
	Общо за раздел Б	183	64	247
	Общо за раздел А + раздел Б	288	64	352

Обяснителна бележка:

Учебните часове, предвидени за разширената подготовка, може да се разпределят за постигане на компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от професионалната и от общообразователната подготовка.

3.12. РАМКА НА ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б12 - за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация за ученици по допълнителен държавен план-прием - обучение чрез работа (дуална система на обучение)

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	II гимназиален етап		
		Клас		Общо
		XI		
	Учебни седмици	36	4	
1	2	5	6	7
Раздел А - задължителни учебни часове				
I.	Общообразователна подготовка	288		288
II.	Обща професионална подготовка	72		72
	Общо за раздел А	360		360
Раздел Б - избираеми учебни часове				
III.	Отраслова професионална подготовка	324		324
IV.	Специфична професионална подготовка			
1.	теория на професията			
2.	практика на професията			
2.1.	• учебна практика	504	140	644
2.2.	• практическо обучение в реална работна среда			
V.	Разширена професионална подготовка	72		72
	Общо за раздел Б	900	140	1040
	Общо за раздел А + раздел Б	1260	140	1400
Раздел В – факултативни учебни часове				
VI.	Допълнителна подготовка	144		144
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1404	140	1544

4. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ ПО УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ ИЛИ МОДУЛИ, ВКЛЮЧЕНИ В УЧЕБНИТЕ ПЛАНОВЕ

Учебните програми по учебните предмети или модули се разработват и утвърждават по реда на чл. 13д от ЗПОО

4.1. Структура на учебната програма по учебни предмети:

- Наименование на учебния предмет
- Код и наименование на професионалното направление
- Код и наименование на професията
- Код и наименование на специалността
- Общо представяне на учебната програма
- Цели на обучението по учебния предмет

- Учебно съдържание:
  - раздели и теми;
  - препоръчителен брой на учебните часове.
- Очаквани резултати от ученето – знания, умения и компетентности.

4.2. Структура на учебната програма по модули:

- Наименование на модула
- Код и наименование на професионалното направление
- Код и наименование на професията
- Код и наименование на специалността
- Описание на модула
- Място на модула в учебния план и връзка с другите модули
- Единици резултати от ученето (ЕРУ) и резултати от ученето (РУ), определени в ДОС за придобиване на квалификация по професии
- Знания, умения и компетентности
- Препоръчителен брой на учебните часове
- Оценяване, критерии за оценяване и възможни средства за оценяване на ЕРУ и РУ
- Дидактически и методически препоръки

4.3. Съдържание на учебната програма

4.3.1. Учебните програми за училищното професионално обучение по учебните предмети или модули от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка се разработват въз основа на ДОС за придобиване на квалификация по професии с втора СПК в съответствие с броя учебни часове, определени в типовите учебни планове, по специалност от професия и се утвърждават от министъра на образованието и науката, а за училищата по изкуствата – от министъра на културата.

4.3.2. Учебните програми за училищното професионално обучение по учебните предмети или модули от разширената професионална подготовка се разработват съвместно с представители на бизнеса като съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка, като се отчита спецификата на всяка специалност от професията, и се утвърждават от директора на училището.

5. ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЦИ

5.1. Професионалното обучение по рамкови програми Б се завършва след:

- успешно завършен XI клас или XII клас;
- успешно положен държавен изпит за придобиване на втора СПК.

5.2. Държавният изпит за придобиване втора СПК се провежда в две части - по теория на професията и по практика на професията, по национална изпитна програма, утвърдена от министъра на образованието и науката, за училищата по изкуствата - от министъра на културата.

5.3. Организацията и провеждането на държавния изпит за придобиване на втора СПК се определят с наредба на министъра на образованието и науката.

5.4. Придобитата втора СПК се удостоверява със Свидетелство за професионална квалификация. Съдържанието на документа се определя в ДОС за информацията и документите.

5.5. По свое желание придобилият втора СПК може да получи Европейско приложение към свидетелството за професионална квалификация.

5.6. Удостоверението за завършен първи гимназиален етап и свидетелството за придобитата втора степен на професионална квалификация дават достъп до професионално образование или професионално обучение за придобиване на трета степен на професионална квалификация по съответната специалност от професия, до пазара на труда и включване в Рамкова програма Е за продължаващо професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация.

5.7. Свидетелство за правоспособност се издава за професии, упражняването на които изисква правоспособност. Условието и редът за издаване на свидетелство за правоспособност се определят с наредби на министъра на образованието и науката, освен ако в закон е предвидено друго.

Раздел трети

РАМКОВИ ПРОГРАМИ Б ЗА ЛИЦА, НАВЪРШИЛИ 16 ГОДИНИ

1. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ, ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО

1.1. Изискване за минимална възраст

Навършени 16 години към датата на подаване на документи за професионалното обучение.

1.2. Изисквания за входящото минимално образователно равнище, форми на обучение и продължителност на обучението

Варианти на рамкови програми Б		Входящо минимално образователно равнище	Форми на обучение	Продължителност на обучението
Б13	За начално професионално обучение, за	Завършен първи гимназиален етап на основание ЗПУО или X клас по реда на отменените	Дневна, вечерна, дистанционна	До 1 година

	придобиване на втора СПК	Закон за народната просвета (ЗНП) и Закон за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план (ЗСОМУП)		
Б14	За начално професионално обучение, за придобиване на втора СПК	Завършен първи гимназиален етап на основание ЗПУО или X клас по реда на отменените ЗНП и ЗСОМУП	Задочна	До 1 година
Б15	За начално професионално обучение, за придобиване на втора СПК	Завършен първи гимназиален етап на основание ЗПУО или X клас по реда на отменените ЗНП и ЗСОМУП	Обучение чрез работа (дуална система на обучение)	До 1 година
Б 16	За начално професионално обучение, за придобиване на трета СПК	Придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити за завършване на средно образование или завършено средно образование	Дневна, вечерна, дистанционна	До 1,5 години
Б17	За начално професионално обучение, за придобиване на трета СПК	Придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити за завършване на средно образование или завършено средно образование	Задочна	До 1,5 години
Б18	За начално професионално обучение, за придобиване на трета СПК	Придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити за завършване на средно образование или завършено средно образование	Обучение чрез работа (дуална система на обучение)	До 1,5 години

Формите на обучение, учебното време и броят на обучаемите се определят от обучаващата институция. Те могат да се съгласуват със заявителя на професионалното обучение.

- **Дневната форма**

на обучение е присъствена и включва учебни занятия, изпити по учебни предмети или модули съгласно учебния план и се организира след 7 ч. и завършва до 19 ч. за не повече от 8 учебни часа на ден и за не повече от шест дни в седмицата.

- **Вечерната форма**

на обучение е присъствена и включва учебни занятия, изпити по учебни предмети или модули съгласно учебния план и се организира след 17 ч. за не повече от 6 учебни часа и за не повече от шест дни в седмицата.

- **Задочната форма**

на обучение включва учебни занятия, самостоятелна подготовка и изпити по учебни предмети или модули съгласно учебния план. Учебните занятия и изпитите се организират в сесии. Учебните занятия включват обзор на учебното съдържание по съответния учебен предмет или модул и насоки за самостоятелна подготовка за изпитите. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Индивидуалната форма**

на обучение се организира за отделен обучаем и включва учебни занятия, както и изпити или текущи проверки по учебни предмети или модули. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Самостоятелната форма**

е неприсъствена форма на обучение, при която обучаемите се подготвят самостоятелно и се явяват на изпити по учебни предмети или модули съгласно учебния план за дневна форма на обучение. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Дистанционната форма**

на обучение се осъществява чрез средствата на съвременните информационни и комуникационни технологии и включва дистанционни учебни часове, самоподготовка, текуща обратна връзка за резултатите от обучението и присъствени изпити за определяне на оценките по учебните предмети от учебния план. Дистанционна форма на обучение може да се организира в групи за обучаемите или за отделен обучаем от обучаваща институция, която разполага с необходимите технически и технологични условия. За обучението в дистанционна форма обучаемият самостоятелно си осигурява необходимите технически и технологични средства.

- **Обучението чрез работа (дуална система на обучение)**

се организира от обучаващата институция въз основа на партньорство с един или няколко работодатели и включва: практическо обучение в реална работна среда и обучение в

институция в системата на професионалното образование и обучение с изключение на центровете за информация и професионално ориентиране. Графикът за разпределение на учебното време се разработва съвместно и се утвърждава от работодателя/ите и директора или ръководителя на обучаващата институция. Условието и редът за провеждане на обучение чрез работа (дуалната система на обучение) се определят с наредба на министъра на образованието и науката.

2. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНИЯ ПЛАН

2.1. Общи положения

2.1.1. Учебният план се разработва в съответствие с определен вариант на рамкови програми Б и ДОС за придобиване на квалификации по професии.

2.1.2. В конкретния учебен план общият брой учебни часове се разпределя за изучаване на учебни предмети или модули от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка за теоретично и практическо обучение. Учебни часове за практическо обучение може да се предвидят в отрасловата и разширената професионална подготовка, като се отчитат общите характеристики на професиите от съответното професионално направление.

2.1.3. Общата професионална подготовка е съвкупност от компетентности в областта на здравословните и безопасни условия на труд, на икономиката и на предприемачеството, посочени в ДОС за придобиване на квалификация по професия с втора или трета СПК.

2.1.4. Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и/или специфичната професионална подготовка.

2.1.5. Учебният план за професионално обучение се разработва от обучаващата институция самостоятелно или съвместно със заявителя на професионалното обучение и се утвърждава от директора на обучаващата институция.

2.2. Съдържание на учебния план

2.2.1. Титулна страница

- Код и наименование на професионалното направление;
- Код и наименование на професията;
- Код и наименование на специалността;
- Степен на професионална квалификация;
- Ниво по национална квалификационна рамка;
- Форма на обучение;
- Входящо минимално образователно равнище;

- Продължителност на обучение;
- Организационна форма на обучение;

2.2.2. Разпределение на учебното време по видове професионална подготовка за изучаване на учебни предмети или модули по учебни часове;

2.2.3. Начин на завършване и удостоверяване на професионалното обучение;

2.2.4. Пояснителни бележки (описание на организацията на обучението в съответната обучаваща институция, специфични методи на обучение, методи на проверка и оценка и друга необходима информация).

2.3. Структура на учебния план:

Раздел А. Задължителни учебни часове

Теоретично обучение

Раздел А1. Обща професионална подготовка

Раздел А2. Отраслова професионална подготовка

Раздел А3. Специфична професионална подготовка

Практическо обучение

Раздел А2. Отраслова професионална подготовка

Раздел А3. Специфична професионална подготовка

Раздел Б. Избираеми учебни часове.

Разширена професионална подготовка.

2.4. Учебен план за лица с увреждания

За лица с увреждания, навършили 16 години, въз основа на варианти на учебни планове по рамковите програми Б и на ДОС за придобиване на квалификация по професии може да се разработват индивидуални учебни планове в зависимост от конкретните възможности на лицето за достигане на ЕРУ. Индивидуалните учебни планове се утвърждават от директора на обучаващата институция.

2.5. Учебен план за лица, лишени от свобода

За учениците в училищата в местата за лишаване от свобода се организира професионално образование за придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация – в първи и втори гимназиален етап на средното образование.

За лишените от свобода на възраст над 16 години може да се организира професионално обучение за придобиване на степен на професионална квалификация или на квалификация по част от професия.

3. РАМКИ НА УЧЕБНИ ПЛАНОВЕ ЗА ВАРИАНТИ НА РАМКОВИ ПРОГРАМИ Б

3.1. РАМКА НА УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б13 - за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация за дневна, вечерна и дистанционна форма на обучение

№	Видове професионална подготовка, учебни предмети/модули	Брой на учебните часове
Раздел А. Задължителни учебни часове		
Теоретично обучение		
Раздел А1. Обща професионална подготовка		
1.		...
....		
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А1</i>		...
<i>Процент на учебните часове А1 спрямо общия брой задължителни учебни часове за раздел А</i>		Не повече от 10%
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по теоретично обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
Практическо обучение		
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
2.	Производствена практика	...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по практическо обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
<i>Процент на учебните часове за практическо обучение спрямо общия брой на учебните часове за раздел А2 + раздел А3</i>		Не по-малко от 60%
<i>Общ брой на задължителните учебни часове за раздел А</i>		Най-малко 600
Раздел Б. Избираеми учебни часове		
Разширена професионална подготовка		
1.		...
...		...
<i>Общ брой на избираемите учебни часове за раздел Б</i>		60
<i>Общ брой на задължителните и избираемите учебни часове за раздел А + раздел Б</i>		Най-малко 660

3.2. РАМКА НА УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б14 - за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация за задочна форма на обучение

№	Видове професионална подготовка, учебни предмети/модули	Брой на учебните часове
Раздел А. Задължителни учебни часове		
Теоретично обучение		
Раздел А1. Обща професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А1</i>		...
<i>Процент на учебните часове А1 спрямо общия брой задължителни учебни часове за раздел А</i>		Не повече от 10%
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по теоретично обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
Практическо обучение		
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
2.	Производствена практика	...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по практическо обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
<i>Процент на учебните часове за практическо обучение спрямо общия брой на учебните часове за раздел А2 + раздел А3</i>		Не по-малко от 60%
<i>Общ брой на задължителните учебни часове за раздел А</i>		Най-малко 300
Раздел Б. Избираеми учебни часове		
Разширена професионална подготовка		
1.		...
...		...
<i>Общ брой на избираемите учебни часове за раздел Б</i>		30
<i>Общ брой на задължителните и избираемите учебни часове за раздел А + раздел Б</i>		Най-малко 330

3.3. РАМКА НА УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б15 - за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация в обучение чрез работа (дуална система на обучение)

№	Видове професионална подготовка, учебни предмети/модули	Брой на учебните часове
Раздел А. Задължителни учебни часове		
Теоретично обучение		
Раздел А1. Обща професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А1</i>		...
<i>Процент на учебните часове А1 спрямо общия брой задължителни учебни часове за раздел А</i>		Не повече от 10%
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по теоретично обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
Практическо обучение		
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
2.	Практическо обучение в реална работна среда	...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по практическо обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
<i>Процент на учебните часове за практическо обучение спрямо общия брой на учебните часове за раздел А2 + раздел А3</i>		Не по-малко от 60%
<i>Общ брой на задължителните учебни часове за раздел А</i>		Най-малко 600
Раздел Б. Избираеми учебни часове		
Разширена професионална подготовка		
1.		...
...		...
<i>Общ брой на избираемите учебни часове за раздел Б</i>		60
<i>Общ брой на задължителните и избираемите учебни часове за раздел А + раздел Б</i>		Най-малко 660

3.4. УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б16 - за начално професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация за дневна, вечерна и дистанционна форма на обучение

№	Видове професионална подготовка, учебни предмети/модули	Брой на учебните часове
Раздел А. Задължителни учебни часове		
Теоретично обучение		
Раздел А1. Обща професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А1</i>		...
<i>Процент на учебните часове А1 спрямо общия брой задължителни учебни часове за раздел А</i>		Не повече от 10%
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по теоретично обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
Практическо обучение		
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
2.	Производствена практика	...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по практическо обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
<i>Процент на учебните часове за практическо обучение спрямо общия брой на учебните часове за раздел А2 + раздел А3</i>		Не по-малко от 50%
<i>Общ брой на задължителните учебни часове за раздел А</i>		Най-малко 900
Раздел Б. Избираеми учебни часове		
Разширена професионална подготовка		
1.		...
...		...
<i>Общ брой на избираемите учебни часове за раздел Б</i>		60
<i>Общ брой на задължителните и избираемите учебни часове за раздел А + раздел Б</i>		Най-малко 960

3.5. УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б17 - за начално професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация за задочна форма на обучение

№	Видове професионална подготовка, учебни предмети/модули	Брой на учебните часове
Раздел А. Задължителни учебни часове		
Теоретично обучение		
Раздел А1. Обща професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А1</i>		...
<i>Процент на учебните часове А1 спрямо общия брой задължителни учебни часове за раздел А</i>		Не повече от 10%
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по теоретично обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
Практическо обучение		
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
2.	Практическо обучение в реална работна среда	...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по практическо обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
<i>Процент на учебните часове за практическо обучение спрямо общия брой на учебните часове за раздел А2 + раздел А3</i>		Не по-малко от 50%
<i>Общ брой на задължителните учебни часове за раздел А</i>		Най-малко 450
Раздел Б. Избираеми учебни часове		
Разширена професионална подготовка		
1.		...
...		...
<i>Общ брой на избираемите учебни часове за раздел Б</i>		30
<i>Общ брой на задължителните и избираемите учебни часове за раздел А + раздел Б</i>		Най-малко 480

3.6. УЧЕБЕН ПЛАН ЗА ВАРИАНТ Б18 - за начално професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация в обучение чрез работа (дуална система на обучение)

№	Видове професионална подготовка, учебни предмети/модули	Брой на учебните часове
Раздел А. Задължителни учебни часове		
Теоретично обучение		
Раздел А1. Обща професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А1</i>		...
<i>Процент на учебните часове А1 спрямо общия брой задължителни учебни часове за раздел А</i>		Не повече от 10%
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.		...
....		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по теоретично обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
Практическо обучение		
Раздел А2. Отраслова професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А2</i>		...
Раздел А3. Специфична професионална подготовка		
1.	Учебна практика	...
...		...
2.	Практическо обучение в реална работна среда	...
<i>Общ брой на учебните часове за раздел А3</i>		...
<i>Общ брой на учебните часове по практическо обучение за раздел А2 + раздел А3</i>		...
<i>Процент на учебните часове за практическо обучение спрямо общия брой на учебните часове за раздел А2 + раздел А3</i>		Не по-малко от 50%
<i>Общ брой на задължителните учебни часове за раздел А</i>		Най-малко 900
Раздел Б. Избираеми учебни часове		
Разширена професионална подготовка		
1.		...
...		...
<i>Общ брой на избираемите учебни часове за раздел Б</i>		60
<i>Общ брой на задължителните и избираемите учебни часове за раздел А + раздел Б</i>		Най-малко 960

4. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ

4.1. Учебните програми по учебни предмети или модули от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка се разработват въз основа на ДОС за придобиване на квалификация по професии с втора или трета СПК от обучаващата институция самостоятелно или съвместно със заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

4.2. Всяка учебна програма съдържа:

- кратко представяне на учебната програма;
- очаквани резултати от ученето - знания, умения, компетентности;
- учебно съдържание (теми и брой часове);
- специфични методи и форми за оценяване на постиженията на обучаемите.

4.3. В учебната програма на учебните предмети или модулите от разширената професионална подготовка се посочва и връзката на избираемите със задължителните учебни предмети или модули с цел надграждане и разширяване на компетентностите.

5. ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

5.1. Професионалното обучение по рамкови програми Б се завършва след полагане на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – по теория и практика на професията.

5.2. Организацията и провеждането на държавния изпит се определят с наредба на министъра на образованието и науката.

5.3. Държавният изпит за придобиване на втора или трета СПК се провеждат по национални изпитни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката.

5.4. Придобитата СПК се удостоверява със Свидетелство за професионална квалификация. Съдържанието на документа е определено в ДОС за информацията и документите.

5.5. Придобилият свидетелство за втора или трета СПК по свое желание може да получи Европейско приложение към Свидетелството за професионална квалификация.

5.6. Свидетелството за професионална квалификация дава достъп до пазара на труда и достъп до включване в рамкови програми Е за продължаващо професионално обучение с придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

5.7. Свидетелство за правоспособност се издава за професии, упражняването на които изисква правоспособност. Условието и редът за издаване на свидетелство за правоспособност се определят с наредби на министъра на образованието и науката, освен ако в закон е предвидено друго.